

פרס אבי חי - תשנ"ט

חבר הנאמנים

זלמן חיים ברנסטין, ז"ל

י"ו"ר מייסד, קרן אבי חי

י"ו"ר מייסד, סנפורד סי. ברנסטין בע"מ

ארתור פריד

י"ו"ר קרן אבי חי

מאיר בזגלו

מרצה לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית, ירושלים

مم דריין ברנסטין

נאמנת, קרן אבי חי

אבייטל דרמן

מנהל, ביה"ס למנהיגות חינוכית

רות וייס

פרופ' ליידי וספרות השוואתית, אוניברסיטת הווערד, ארה"ב

הarry טאוב

י"ו"ר חבר הנאמנים הבינלאומי - הטעניון

י"ו"ר הוועד המנהל אי.די.פי. - עיבוד נתונים אוטומטי בע"מ

לורן מרקין

עורכת אחרית לשעבר, אלטוויז, מדעים, מוציאים לאור, בע"מ

סמואל סילברמן

叙事 לשבור של מגבית הפדרציה של ניו יורק

אלן פולד

מנהל, סנפורד סי. ברנסטין בע"מ

מנכליים

אלי סילבר (ישראל)

יוסי פרגר (ארה"ב)

אבי חי ישראל (ע"ר)

רחוב הנביאים 31

ת.ד. 1877

ירושלים 91017

טל.: 02-624-3330

fax: 02-624-3310

דוואר אלקטרוני: avi_chai@netvision.net.il

THE AVI CHAI FOUNDATION
52 Vanderbilt Avenue New York, NY 10017-3808

Tel. (212) 697-8836 Fax: (212) 697-8879
e-mail: avichaina@aol.com

מחויבות עם היהודי, למסורת היהודית ולמדינת ישראל

מטרותיה העיקריות של קרן אבִי חי הָן לעודד הבנה הדידית ולטפח רגשות בין יהודים מכל האזרחים והגשות למסורת, וכן להגבר את ההבנה וההערכה למורשת ישראל, לתרבותה, לתרבותה מנהגיה ודיניה.

רשימה חלקית של פרויקטים בישראל הזוכים ביום לסייע של אבִי חי:

* **צו פיסך:** מסע הסברה ורחב היקף שמטהרתו לעודד הבנה וכבוד הדדי בקרב האוכלוסייה היהודית בישראל. המסע קורא לציבור לקבל שני עקרונות יסוד: "מכבים את המסתור; שומרים על הדמוקרטיה". "צ'ו פיסך" יוזם ותומך בMagnitude של פעילויות חינוכיות ותקשורתיות.

* **ছה:** רבנים השואפים לחידוש תפקידה של הרובנות בחברה הישראלית, תוך עידוד דו-שיח משמעותי עם העולם החילוני. רבני צהר ידועים בעיקר בזכות ערכות טקסים נישואין על-פי ההלכה עברו זוגות חילוניים. מזה שמנתים מכשויה צהר ובנים צעירים אשר ישורנו קהילות על כל גוני הקשת הדתית.

* **בית-ספר "קשת" בירושלים:** בית-ספר לתלמידים דתיים וחילוניים מגן חובה עד כיתה ח. "קשת" מייצגת קהילה לומדת של תלמידים בעלי מחויבויות שונות למסורת. בבית-ספר ישן תוכניות לפתיחת כיתות עד סוף התיכון.

* **בית מורשה בירושלים:** מוסד המכשיר רבנים להתמודד עם דרישות החברה הישראלית בת זמננו. לאחרונה נחנכה בו גם תכנית הכשרה לרבניים יוצאי עדות המזרח, המיעדת לפתח מנהיגים רוחניים ציוניים מקרוב אנשים בעלי רקע מורי. בנוסף, מציע בית מורשה גם שירותים חינוך למערכת החינוך הממלכתית.

* **קולות:** תכנית שניית אינטנסיבית של לימוד מקורות ישראל, המיועדת לקבוצות מנהיגות בתחום הכללה, הפוליטיקה והתקורת.

* **הלו"ם:** תכנית לבתי-ספר מלכתיים יסודיים המכוננת לחסוך משפחות של עולים לטקסטים ולמקורות יהודים, על-ידי יצירת אפשרות של לימוד משותף לילדים ולהוריהם. יהל"ם החלה לאחרונה גם לפתח תוכניות לבתי ספר יסודיים שאינם בהכרח רווי עולים.

* **סמינריונים בנושא זהות יהודית/ציונית בצה"ל (בשיתוף עם "שורשים"):** סמינריונים בני יומיים המזودדים לצורדים ולצורך המשתתפים בקורסים להכשרת קצינים. הסמינריונים מעודדים את המשתתפים לבחון את משמעות היהודים וציוניים.

* **לימוד תלמוד עבור נשים:** תכנית תלת-שנתית של לימודי יהדות מתקדמים במסגרת "מתן" (מרכז תורני לשימים). התכנית נועדה לפתח עתודה של משבילות שתוכלנה להגיע לפסגת הידע התלמודי וההלכתני.

* **המרכז לחינוך היהודי במערכות בתיה-הספר התיכוניים הממלכתיים:** תכנית ארבע-שנתית בחסות מכון שלום הרטמן, שבמהלכו לומדים מנהלים ומורים מבתי-ספר תיכוניים (ממלכתיים) את המקורות היהודיים המסורתיים. המחוור הראשון של אנשי חינוך שלושים בתיה ספר סיים את תכנית ההכשרה; הוצאות המכון הרטמן יספק לבתי ספר אלה תמיינה תכנית ופדגוגית במשך השנים הקרובות.

* **פרשת השבוע:** תכנית המציגה את פרשת השבוע בפני תלמידים בחטיבות הביניים בבתי-הספר הממלכתיים, ומאפשרת לתלמידים לעסוק בלימוד מקורות מא"רון הספרים היהודי הקלסי. התכנית שהופעלה באופן ניסיוני בירושלים עתידה להתרחב לאזוריים שונים בארץ.

* **לקראת:** תכנית לתלמידי חטיבת ביניים בבתי ספר ממלכתיים וממלכתיים דתיים, שנועדה לטפח דו-שיח סביר לימוד משותף של ספרות, באמצעות האינטרנט.

* **בית מדרש פתוח:** תכנית הכשרה של בית מדרש אלול. מוחים ורכזים מרחבי הארץ עוסרים הכשרה אינטנסיבית ומקבלים על עצם להקים בקהילותיהם מסגרות ללימוד היהדות.

* **סידור תפילה:** תכנית זו, הנמצאת בשלבי הטופים, פיתחה סידור תפילה קרייא ונוה לזרחי הבית ולשבת, המיועד גם לישראלים בעלי ידע מועט או חסרי ידע בסידור או בתפילה. הסידור יצא לאור במהלך שנת תש"ס.

* **עלמא מכללה עברית:** מרכזו לימודים בתל-אביב ללימוד תרבות יהודית וזהות יהודית בת-זמןנו.

* **מחקר:** במסגרת מאיצינו לעידוד הדין הציבורי באופייה היהודי של החברה הישראלית, הזמין הקрон מחקר המשך לדוח גוטמן משנת 1993 בנושא "אמונות, שמרות מצוות ויחסים חברתיים בקרב היהודים בישראל". המחקר יישלם במהלך שנת 2000. בנוסף, ממן הקрон מחקר בנושא תוכניות ה�建ה מקצועית לאוכלוסייה החרדית. המחקר מבוצע ע"י מכון ירושלים לחקר ישראל. כמו כן, הקрон מבקשת באמצעות מענק מחקר לבחון את אפשרות תרומתה של תרבות יהודות המורח לאתגרים הניצבים בפני החברה הישראלית.

אבי חי פועלת לקידום מטרותיה גם במגוון תכניות בצפון אמריקה.

פרס אבִי חי בישראל

פרס אבִי חי בישראל מוענק זו השנה השביעית ברציפות.

מטרת הפרס היא להכיר ולהוקיר יוזמות ממשמעות מיוחדות להנברות יהשיי הבנה ורגשות הדדיים בין ישראלים בעלי רקע שונה וגישות שונות אל מסורת ישראל.

מועמד לפרס יכול להיות כל אזרח ישראלי (אך לא מוסד, ארגון או גוף ציבורי) שתרם תרומה יהודית, מתחשת או חדשנית לקירוב ולגישור בין יהודים בעלי דעות שונות כלפי המסורת, ופעילותו נובעת מתוך יחס של הבנה והערכתה כלפי המורשת היהודית, על כל גוניה.

עדת הבחירה של הפרס מורכבת מתשעה אנשי ציבור המייצגים קשת רחבה של דעות כלפי מסורת ישראל.

פרס אבִי חי בישראל - תשנ"ט הוא בסך 75,000 ש"ח.

פרס אבִי חי בישראל - תשנ"ג המוענק לד"ר צניאל טופר, יוזם ומקיים "גשר" מפעלים חינוכיים. משך מעלה שני עשורים עסק "גשר" בקשר מפשים לסטודנטים בין תלמידים המיציגים תפיסות מגוונות של המסורת היהודית, במטרה לחזק את זהותם היהודית-ציונית, ומתוך רצון לתרום לאווירה של סובלנות והבנה הדידית בין תלמידים דתיים ולא-דתיים.

פרס אבִי חי בישראל - תשנ"ד המוענק למ"ר אריה בן-גוריון ז"ל, מייסד ארכיון החגיגים הבינלאומי. בן-גוריון היה מחנך ומורה שהצליח ליצור תשתיית תרבותית-יהודית מתחדשת בקהילה הקיבוצית ובארץ כולה, ולהביא לידי בירור לבבות בין יהודים בעלי רקע שונה למסורת ישראל.

פרס אבִי חי בישראל - תשנ"ה המוענק לד"ר צבי צמרת, מנכ"ל יד בן-צבי בירושלים. עבדתו ואורח חייו של ד"ר צמרת מהווים דוגמא אישית לדו-שיח פורה בין יהודים בעלי רקע דתי שונה, ופעילותו מטפחת כבוד והוקרה למסורת ישראל ברבديיה השונות של החברה היהודית בארץ.

פרס אבִי חי בישראל - תשנ"ו המוענק לר' מנחם פרומן, רב היישוב תקוע. הרב פרומןזכה להכרה על יוזמותיו הרבות להנברות יהשיי הבנה ורגשות בין יהודים בעלי רקע שונה, ועל החיפוש המתמיד אחר שפה משותפת למען פיתוח חיים בצוותא בין כל חלקים העם. גישתו משמשת השראה, ובאה לידי ביטוי הלכה למעשה, בעיצוב הקהילה המעורבת, בה חיים ולומדים זה לצד זה תושבי היישוב בכבוד הדדי ובפתחות.

פרס אבִי חי בישראל - תשנ"ז המוענק לగברת רות קלדרון בן-שחר ולמר מוטי בר-אור, על יוזמתם המשותפת בהקמת בית המדרש "אלול" בירושלים. באמצעות שיטת הלימוד המשותף גברים ונשים, דתיים וחילוניים, הצלחו השנאים לטפח דיאלוג בין אנשים בעלי השקפות וגישה שונות לדת ולמסורת ולחנן לחיים בצוותא מתוך כבוד, שיתוף וסובלנות. "אלול" מהווה היום מודל ומקור השראה למסגרות למידה משותפות לדתיים וחילוניים בכל רחבי הארץ.

פרס אבִי חי בישראל - תשנ"ח, המוענק **לפרופ' אברהם שפירא** מאוניברסיטת תל-אביב, על מאמציו להביא להתחברות בין התנועה הקיבוצית בפרט וציבורם רחבים בחברה הישראלית בכלל לבין מורשת התרבות היהודית. בזכות מפעלו הרותניים, התרבותיים והחינוכיים רבים, מוכיח אברהם שפירא כי ניתן לגשר על פני ניגודי אמונה ודעות, ולטפח דיאלוג בין אנשים בעלי השקפות וגישה שונות למסורת.

פרס אבִי חי בישראל - תשנ"ט, מוענק **לגב' טוביה אילן**, במצויאן ארצת המקרא בירושלים.

ועדת הבחירה

דוד ברוטוב, יו"ר הוועדה

יו"ר הוועד המנהל, יד יצחק בן-צבי;
סגן נשיא בימ"ש המחויז בירושלים, בדים

נורית אלטובייה

רכזת פדגוגית, "כל ישראל חברים"

יהודית באואר

ראש המכון הבינלאומי לחקור השואה, יד ושם

מס דריין ברנסטיין

נאמנת, קרן אבי חי

דוד ויס

פרופסור ומיסיד המרכז ע"ש לאוטנברג לאימונולוגיה,
ביה"ס לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה

איתן יפה-נווּר

מנהל מרכז ע"ש לאוטנברג לאימונולוגיה,
ביה"ס לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה

מנחם פיש

פרופסור להיסטוריה ופילוסופיה של המדע, אוניברסיטת תל-אביב;
עמית מחקר בכיר במכון שלום הרטמן ללימודים יהודות מתקדמים

אבנר שלו

יו"ר הדירקטוריון, יד ושם

אליעזר שמואלי

יו"ר העמותה למצוינות בחינוך

פרס אבי חי בישראל - תשנ"ט, מוענק לגב' טוביה אילן על פעילותה החינוכית המסעיפה,
שבשיאה הקמתו וניהולו מזה עשור שנים של מרכז הרצוג ללימודים היהודות.

עבודתה החינוכית המתמדת של גב' אילן, במרכז הרצוג ובקיבוץ הדתי, כמו גם במסגרת
הגופים והעמותות השונות העוסקים בתרבות יהודית ונעורים בה, מהווה מופת לאופן שבו
ראוי לקיים מסגרות לימוד והידבות בחברה רב-תרבותית כחברה הישראלית.

בפעילותה במרכז הרצוג הצליחה גב' אילן להקנות את ערכי היהדות לקבוצות מגוונות
בחברה הישראלית, לשפר ולחזק את היחסים בין דתים וחילונים בישראל, ולהעניק
השרהה לדורות של מורים, הוגים ומחנכים.

הישגיה והצלחתה של גב' אילן טמונה בעיקר בכישוריה הראוים להערכתה ליזום תכניות
ולהציגן, בסגנון הצנוע ובנעום הליכותיה.

פעילותה החינוכית של גב' אילן מגבירה את התקווה לפיתוחה של החברה הישראלית
כחברה סובלנית, רב-תרבותית ועשירת רוח, המכבדת את ערכי המסורת והדמוקרטיה.

ועדת הבחירה

גב' טוביה אילן

טוביה אילן היה חברת קיבוץ עין-צורים מאז שנת 1951.

בוגרת סמינר לונייסקי (תש"ח), בעלת תואר ראשון בתולדות עם ישראל (בהצטיינות) באוניברסיטה העברית ומוסמכת האוניברסיטה העברית בחינוך ובהנחיית מורים בהוראה משקמת (בהצטיינות יתרה).

ריכזה את מחלקת ההדרכה בתנועת "בני עקיבא", ועסקה בהדרכה ובהוראה ב"חברות הנוער" של עליית הנוער בשנים 1960-1951.

ניהלה את בית הספר התיכון האזורי המקיים "ספריר", שהוא אחד הדגמים הראשונים לאינטגרציה ולישום הרפורמה בחינוך בין השנים 1961-1974.

פעילה בוועדות שונות בנושאי חינוך, מינהל חינוכי, חברה ויהדות משרד החינוך, בקיבוץ הדתי ובארגוני אחרים.

יוזמת מועצת מים וכן חברה במספר ועדות היגיון: המסגרת למחשبة ולזהות יהודית בזמןנו במכון ון-ליר בירושלים, "שתייל", מכללת "ספריר" וארגונים רבים נוספים. פעילה בפרויקט "שותפות אלפיים" ובמרכז ההשכלה של התנועות הקיבוציות.

בשנת 1988 הייתה שותפה בהקמת מרכז יעקב הרצוג ללימודי יהדות בקיבוץ עין-צורים, אותו היא מנהלת מזה עשר שנים. מטרת המרכז היא ליצור הכרות בין קבוצות שונות בחברה הישראלית הנבדלות זו מזו ביחסן למורשתן היהודית, ויצירת דיאלוג בין זרים וקולות שונים בחברה הישראלית.

טוביה אילן נשואה לרפי; הם הוריהם לשתי בנות נושאות, רחל ורונית.

